

Bilancia roka 2017 (1. časť)

Aký bol rok 2017? Čo priniesol pre agropotravinársky priemysel na Slovensku a čo mu vzal? V čom spočívajú najväčšie výzvy pre rok 2018?

Prinášame Vám prvú časť hodnotenia roka 2017 z pohľadu zväzov, združení a únií, ktoré sú členmi Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory.

Stanislav Voskár, prezident Slovenského mliekarenského zväzu:

Pozitíva: Pominula mliečna kríza a došlo k nárastu cien. V máji sa obrátila situácia aj v rámci zníženej produkcie mlieka a rok 2017 uzavrieme s mierne vyššou produkciou oproti roku 2016. Medzi pozitíva radím s určitým nadhľadom aj novú krízu - tú maslovú. Tá nám totiž v priamom prenose ukázala, ako je dôležité neustále zvyšovať sebestačnosť v produkcii potravín. Slovenská mliečna rodina sa teší, že sa jej podarilo spustiť pekný projekt Adoptuj kravičku. Dnes už má viac než 1 500 kravičiek nových adoptívnych rodičov, ktorí sa o ne starajú prostredníctvom kúpy domácich mliečnych výrobkov. Sľubné pozitívum je aj to, že sa s niektorými obchodnými reťazcami ukazuje možnosť partnerskej spolupráce v rámci projektu Adoptuj kravičku.

Negatíva: Nesplnené domáce úlohy z pracovnej skupiny pre mlieko, ktorá bola vytvorená v čase krízy na MPRV SR a to hlavne v zabezpečení trvalých rozpočtových zdrojov na financovanie systémových opatrení. Navyše, v návrhu štátneho rozpočtu je ešte výrazne znížená kapitola štátnej pomoci na hodnotu, ktorá je nehodná komentára. Zákon o odpadoch (ZOO) významným spôsobom zvýšil potravinárom, mliekarom nevynímajúc, výrobné náklady a aj napriek enormnému úsiliu pripomienkovať tohtoročnú novelu a spraviť zákon transparentnejší a efektívnejší, nepodarilo sa. Väčšina našich pripomienok nebola akceptovaná.

Výzvy: Transformovať zákon o odpadoch tak, aby bol funkčný a transparentný. Tu musí byť jednoznačne vyššia angažovanosť potravinárov. Dosiahnuť stav, kedy štátna podpora v

poľnohospodárstve bude na rovnakej úrovni, ako je tomu v okolitých krajinách. S projektom Adoptuj kravičku pôjdeme k deťom do škôl a budeme sa snažiť pre nich pripraviť pekné zážitky pri otvorených dňoch na mliečnych farmách.

Oliver Šiatkovský, predseda Zväzu zeleninárov a zemiakov Slovenska:

Pozitíva: Za veľké pozitívum tohto roka považujem to, že sa nám podarilo vytvoriť Zväz zeleninárov a zemiakov Slovenska. Rok 2017 bol pre pestovateľov opäť náročný. Pozitívne hodnotíme fakt, že sa nám pomaly darí presvedčať slovenského spotrebiteľa o výhodách kúpy zeleniny a zemiakov vypestovaných na Slovensku. To, že spotrebiteľ si stále častejšie pýta slovenskú zeleninu a zemiaky a zaujíma sa o pôvod potravín, je pre nás dôležitým signálom, že aj napriek nelichotivému stavu tohto odvetvia je o naše výrobky opäť o niečo väčší záujem. Dôležité je, že štát má snahu vytvárať pre slovenské potraviny lepšie podmienky v obchodných reťazcoch formou regionálnych pultov v obchodoch. Zároveň však veríme, že to nie je len obyčajný marketingový ťah. A podstatné je aj to, že sa pracuje na vytvorení Národného potravinového katalógu.

Negatíva: Žiaľ, naďalej na Slovensku ubúda pestovateľov zeleniny a zemiakov. Nie sme konkurencie schopní, chýba nám vyššia a adresnejšia štátna pomoc. Máme veľkú nestabilitu a chýba nám spracovateľských priemysel. V tomto roku nám neprialo ani počasie - jarné mrazy a suché leto s vysokými teplotami výrazne ubrali z produkcie takmer všetkých poľnohospodárskych plodín. Hoci už niekoľko rokov poukazujeme na riziká vyplývajúce z klimatických zmien a na škody v poľnohospodárstve, ani v tomto roku sme nerozbehli toľko žiadaný rizikový fond. Nepriaznivo hodnotíme aj vysoký podiel dovozovej zeleniny v obchodoch, ktorý už presahuje 60%.

Výzvy: Určite medzi budúcoročné výzvy patrí úloha pracovať na vytvorení rizikového fondu. Je to navyše jeden zo sľubov, ktorý dostali poľnohospodári od predsedu NR SR Andreja Danka a ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriely Matečnej. Žiaduce bude skutočne spustiť výzvu na závlahy, bez ktorých sa v časoch sucha špecializovaná rastlinná výroba nedá rozvíjať. Veľmi si želáme, aby správna politika a podpora štátu dovedla medzi nás aj nových pestovateľov, pre

ktorých bude pestovanie žiadaných komodít zaujímavé.

Marián Varga, predseda Ovocinárskej únie Slovenska:

Pozitíva: Vďaka minuloročnej podpore štátu po jarných mrazoch podstatná časť ovocinárov peniaze použila na protimrazovú ochranu. Správne využitou investíciou sme pri tohtoročných mrazoch dosiahli nakoniec vyššie úrody, než boli v roku 2016. Dopestuje okolo 35 tisíc ton ovocia, dlhodobý priemer 55-58 tisíc ton však nedosiahneme. Kým vlani protimrazovú ochranu použilo len 9 subjektov, v tomto roku už 48. Aj preto adresne využitá pomoc štátu prinesie naozaj vyššiu úrodu ovocia aj napriek nepríjemným jarným mrazom. Kto mal pripravené sady s dobrým technickým vybavením (dobré závlahy, ochrana proti krúpom a nadmerným zrážkam, dobrá oporná konštrukcia), tak mal aj lepšie úrody. Úrody v tomto roku sa zhodnocovali vo vyššej cene. Pozitívne hodnotím aj fakt, že ministerstvo životného prostredia vyšlo pestovateľom v ústrety a môžu počas roka vodu na závlahy, aj v prípade mrazov na protimrazovú ochranu, čerpať aj z podzemných zdrojov.

Negatíva: Jednoznačne veľkým negatívom roka sú opätovné jarné mrazy. Zároveň fakt, že aj pri záchrane tohtoročnej úrody sa naplno ukázal dlhodobý problém slovenského poľnohospodárstva – nedostatok pracovníkov. Upozorňujeme na to, že tento fakt nie je akútny len pri špeciálnych plodinách, ale v celom poľnohospodárstve, aj živočíšnej výrobe. Neprijatie nápravy bude mať v budúcnosti veľmi negatívne následky. Potrebujeme nielen pracujúcich Slovákov, ale už aj cudzincov napríklad z Ukrajiny. Negatívne hodnotím aj nastavené pravidlá ošetrovania ovocia v rámci integrovaného systému pestovania.

Výzvy: intenzívne pracovať na vytvorení rizikového fondu, vytvoriť Inštitút sezónnej práce a vytvoriť priaznivejšie podnikateľské prostredie pre pestovateľov.